

Univerzální i na bílé

Některé, především z reklam známé značky, neměly v regálech tuzemských obchodů prací gely určené pouze na bílé, ale jen univerzální, které jsou na barevné i bílé prádlo. Zajímalo nás, jak účinné jsou, a tak jsme je zařadili do testu. Jde o značky Persil, Ariel, Rex, Savo a Jelen.

Co najdete ve složení?

Povrchově aktivní látky

Jsou chemické sloučeniny označované jako tenzidy a slouží ke snížení povrchového napětí mezi dvěma látkami – mezi látkou a špinou (mastnotou). Odstraňují tedy nečistoty z povrchu tkaniny, rozpouští je do vody, zabraňují opětovnému usazení na oblečení, takže mohou být následně odplaveny.

Fosfonáty

Do pracích prášků se přidávají, aby změkčily tvrdou vodu a zesílily tak čističí účinek pracích gelů.

Enzymy

Pomáhají rozkládat škroby, bílkoviny a tuky, které jsou součástí skvrn na oblečení (např. krev, hořčice, čokoláda). Například amyláza štěpí škroby, proteáza si poradí s bílkoviny a lipáza rozkládá tuky.

Optické zjasňovače

Do pracích gelů jsou přidávány pro jejich bělicí efekt. Jde o chemické látky, které odrážejí světlo a díky tomu vypadá prádlo jasnější a bělejší.

Parfémy

Jde o vůně přidávané do pracích prostředků, které zajišťují látky, jako např. alfa-isomethyl ionon, benzyl alkohol, limonen, kumarin, citronellol či linalool.

Konzervační činidla

Jde o látky jako methylisothiazolinone, benzisothiazolinone či fenoxetylal. Konzervační látky prací gely chrání před mikroby a prodlužují jejich dobu spotřeby.

Proč jsou v nich konzervanty?

Prací gely jsou tekuté, a to znamená, že jsou náchylné ke kontaminaci plísními, kvasinkami nebo bakteriemi. Tyto mikroorganismy mohou přípravku buď znehodnotit (změna konzistence, vůně apod.), nebo způsobit zdravotní problémy (kožní vyrážky apod.). Proto do nich výrobci často přidávají chemické látky, které připravky konzervují a prodlužují jejich dobu spotřeby. Konzervanty sice bývají alergeny, když se ale držíte doporučeného dávkování a prádlo necháváte pořádně vymáchat, neměly by působit problémy.

Dobrá sluha, ale zlý pán

Na obalech pracích gelů bývá jako poslední ve výčtu složení uvedeny methylisothiazolinone. Nejde o zaklínadlo ze světa Harryho Pottera, ale o název hojně používané konzervační látky. Ačkoliv spolehlivě ničí bakterie, jde o velmi častý kontaktní alergen. U citlivých jedinců vysušuje kůži, způsobuje na ní rudé fleky, a dokonce vyvolává kožní vyrážku či ekzém.

Kromě pracích gelů se objevuje i v kosmetických produktech (v mýdlech, šamponech) nebo v prostředcích na mytí nádobí.

Evropská unie v roce 2015 zakázala jeho používání v bezoplachových výrobcích, v oplachových jej povolila jen v pídi množství (0,0015 %).

Jeho příbuznými jsou benzisothiazolinone a octylisothiazolinone a podobně jako methylisothiazolinone způsobují u citlivých jedinců alergické reakce.

Methylisothiazolinone (MI)
Bývá označován také jako: 2-methyl-2H-isothiazol-3-on, methylchlorisothiazolinone (MCI) či Kathon CG.

Benzisothiazolinone (BIT)
Dalšími názvy jsou: 1,2-benzisothiazol-3 (2H) -on, 1,2-benzisothiazolin-3-on, benzisothiazolin-3-on, IPX, Proxan, Proxel, Proxel PL, Nipakid BIT a Mergal BIT.

Octylisothiazolinone (OIT)
Jeho dalším názvem je 2-n-octyl-4-isothiazolin-3-one.

Méně problémový, ale...

Často používaným konzervantem je fenoxetylal, také označován jako 2-phenoxyethanol. Mezi testovanými pracími gely jej měly dvě značky – Formil a Lovela Baby.

Není sice tak problémový jako methylisothiazolinone, ale bývá označován za potenciální alergen, který může způsobit u citlivých osob podráždění kůže. Děti mladší tří let mohou být k alergii zvláště náchylnější. Jeho maximální povolená koncentrace je do 1 % finálního výrobku.

Coby konzervant zabraňuje žluknutí, má antibakteriální účinky, prodlužuje dobu spotřeby výrobku, a navíc má květinovou vůni.

Proti používání tohoto konzervantu v dětské kosmetice dlouhodobě vystupuje Francie, která se snaží prosadit, aby na kosmetických přípravcích s obsahem fenoxetylalu bylo zdůrazněno, že se nemá používat na dětské zadečky (týká se to např. vlhčecích ubrousků či krémů na opruzeniny).

A co ty další?

Kromě zmíněných konzervantů obsahují některé prací gely ještě bronopol a iodopropynyl butylkarbamát.

Bronopol je kontroverzním konzervantem. I když zabraňuje růstu bakterií, může za určitých podmínek uvolňovat malé množství karcinogenního formaldehydu. V přípravcích ho nesmí být více než 0,1 %. Mezi lety 2005 – 2006 byl bronopol (neboli 2-brom-2-nitropropan-1,3-diol) 15. nejčastějším alergenem u lidí s kontaktní dermatitidou. Iodopropynyl butyl-

karbamát (IPBC) je další dráždivou alergenickou látkou, který zabraňuje růstu mikrobů a plísní. V přípravcích, které se oplachují, může být iodopropynyl butylkarbamát v koncentraci 0,02%. V neoplachovaných přípravcích je povoleno jen 0,0075 %.

Zmíněný konzervant se nesmí objevovat v přípravcích určených pro ústní hygienu nebo v kosmetice používané na rty. Nový Zéland dokonce zakázal používat iodopropynyl butylkarbamát v kosmetických přípravcích pro děti do 3 let.

Údaje na obale

Užití	na bílé prádlo	na bílé prádlo	univerzální
Doporučené dávkování na 1 běžný prací cyklus pro středně tvrdou vodu	55 ml	35 ml	45 ml
Počet dávek v balení	20	28	63
Složení	15 – 30 % aniontové povrchově aktivní látky, 5 – 15 % neiontové povrchově aktivní látky, méně než 5 % mýdlo, fosfonáty; obsahuje enzymy (proteáza, lipáza, glykosidáza, pektináza), optické zjasňovače, parfémy (alfa-isomethyl ionone), konzervační činidla (fenoxetylal, benzisothiazolinone); další látky: Bitrex, barvicí látky	15 – 30 % aniontové povrchově aktivní látky, 5 – 15 % neiontové povrchově aktivní látky, <5 % mýdlo, fosfonáty; obsahuje: optické zjasňovače, enzymy, parfémy (benzyl alkohol, benzyl salicylate, linalool, hexyl cinnamal), fenoxetylal	5 – 15 % neiontové povrchově aktivní látky, aniontové povrchově aktivní látky, <5 % mýdlo, fosfonáty, enzymy, optické zjasňovače, parfémy (limonene), benzisothiazolinone, methylisothiazolinone
Konzervační látky	fenoxetylal, benzisothiazolinone	fenoxetylal	benzisothiazolinone, methylisothiazolinone

Výsledky francouzské laboratoře Eurofins ATS

Bělitelné skvrny	dobré	dobré	dobré
Enzymatické skvrny	velmi dobré	dobré	dobré
Mastné skvrny	velmi dobré	velmi dobré	dobré
Zachování celkové bělosti	výborné	velmi dobré	velmi dobré

Hodnocení francouzské laboratoře Eurofins ATS

Skóre celkové kvality	3,8	3,5	3,4
Hodnocení celkové kvality	velmi dobré	dobré	dobré

Přednosti a slabiny

	Má nejlepší výsledky v zachování bělosti (zejména u bavlny a směsi polyesteru a bavlny). Velmi dobře si poradí s odstraňováním mastných a enzymatických skvrn.	Velmi dobře zachovává bělost u bavlny a směsi polyesteru a bavlny. Velmi dobře odstraňuje mastné skvrny. A navíc je cenově nejúspornější – výrobce doporučuje nejmenší množství prací dávky.	Má velmi dobré výsledky v zachování bělosti, především u bavlny a směsi polyesteru a bavlny.
	-	-	-

CELKOVÁ ZNÁMKA	2	3	3
-----------------------	----------	----------	----------